

### Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg  
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu  
la casa cu 1 fl. mai mult pe  
an; — trimis cu poșta în  
întrul monarhiei pe 1 an  
întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —  
In străinatate pe 1 an 10 fl. séu  
22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11  
franci. — Numeri singuratici se  
dau câte cu 10 cr.

# OBSERVATORIUL

## Diariu politic, national-economic și literar.

### Anul IV.



Ori-ce inserate,  
se platesc pe serie séu linia, cu  
litere merunte garmondu, la prim'a  
publicare câte 7 cr., la a două si  
a trei câte 6 cr. v. a. și preste  
aceea 30 cr. de timbru la tesau-  
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face  
in modulu celu mai usioru prin  
asemnatiunile poștei statului, a-  
dressate de a dreptulu la Redacti-  
nea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 34.

— Sibiu, Sâmbata 25/7 Maiu.

1881.

### Memorialu câtra unu amic in cestiunea alegeriloru dietali.

(Urmare.)

Daca m'ar putea cineva convinge, că a buna sama in tôte cercurile electorale unde alegatorii romani formédia maioritate, voru fi candidati și voru fi si alesi nisce romani zelosi, ómeni cu sentimente adeverate patriotice și nationale, ómeni cari punu binele comunu mai pe susu de tôte interesele, ambițiunile și urele personali, și cari voru lucră in solidaritate, atunci, de si camu cunosc consecintiile publico-politice ale unui atare pasiu, totusi m'asiu invoi fără frica, că se fimu activi la alegerile viitoare de deputati dietali. Ba daca m'ar putea convinge cineva despre cele supra-atinse, asiu fi de parere, că acei ablegati romani se nu-si marginésca pasii lor numai intru a compune unu memorandu și a'lu predá dietei și se vina acasa, ci mergéndu la Pest'a se probeie mai înainte tôte modurile demne, că postulatele juste ale romanilor se fia primite. Spre acestu scopu se se consultéie cu regimulu, cu deputatii romani din Ungari'a și cu alti conducatori dietali mai de capetenie, se nu rumpă de grabu firulu conferențeloru de invoice, ci se continue până voru vedea apriatu, că maí este sperantia de una inpaciure ecuitabile seu nu este? Daca este (si de ar dá Dumnedieu că asia se fia), atunci se intre in dieta, dar numai dupace voru fi capatatu promisiuni sigure, că causele nóstre se voru luá fără intardiare la dezbateré; si daca voru vedea că diet'a intru adevéru dovedesce prin fapta, că vrea a face destulu la romani, in acestu casu se remana acolo, éra in casu contrariu se predea unu memorandu solennu, in care se fia desfasurate tôte gravaminele și postulatele romanilor, si in care se fia motivatu, că pentru probarea unei inpaciuni au venit in susu, si dupace cu durere vedu, că asta nu s'a potutu realiza, se retragu in passivitate — apoi predandu acestu memorandu se vina acasa toti.

Am disu mai de asupra, că dac'a asiu sci că in tôte cercurile — unde in Ardealu alegatorii romani formédia maioritate, — se voru candida si

se voru alege deputati bravi romani, in acestu casu asiu tinea de consultu, cumca acei deputati se mergea la Pest'a, de a probá a face una inpaciure buna. — Am disu acésta, fiindcă sci că dieu ar fi fórte forte salutaru, dac'a amu putea realisá una atare pace.

De multe ori amu observatu noi pre candu erai si tu aici, că atátu natiunea nostra romana, câtu si natiunea magiara sunt niste natiuni mici, inpregiurate de tóta laturea de doue elemente gigantice, adeca de slavismu și de germanismu, de cari asemenea sunt amenintati și magiarii că si noi romanii; prin urmare ar sta in interessulu comunu alu acestoru natiuni pučinu numeróse, că se nu se slabésca una pe alta, ci se ajunga odata la convictiune, că interessulu lor propriu le comanda că se dea mana fratiésca, și se se ajute inprumutatu, si reciprocu, că se se intarésca si asia cu poteri inpreunate se puna stavila de a se mantui de undele popóraloru celoru uriasie. — Deci si noi că si magiarii ne-amu ajuta interesele nóstre natiunali, dac'a amu putea realiza intre noi una inpaciure adevératu multiamítóre.

Inse fertate, dieu io abia am sperantia că in tôte cele 14 cercuri de alegere unde avem maioritate — seu baremu in douespredece cercuri — voru fi candidati si alesi totu romani de aceia, pe cari se potemu cu hodina incredintia sórtea natiunei nóstre. — Dara recunosc, că in privinti'a candidarei si a alegerei, conferenti'a tinenda, si una comisiune centrala, alegéndu prin conferentia — dac'a fiacare romanu ar implini datori'a sa — nu ar fi chiaru imposibilu, că vreo 12 romani bravi, s'ar póte alege. — Mai remane inca intrebaréa, că óre potemu siguru spera, că alegendu-ne 12—14 deputati romani buni, la acestia va succede a mediloci una inpacare buna?

Fratii magiarii de nenumerate-ori au declarat atátu in cercuri private, câtu si in comitetele municipale si prin foile publice, precum chiaru si in dieta, că ei nu voiescu pe sém'a lor nici-unu privilegiu, ci sunt invoiti că se fia inpartasiti in drepturi egale toti locuitorii patriei, numai se nu mérga cu pretensiunile nimene asia de parte, că se pótesca dismembrarea tiei si periclitarea na-

tunei magiare. — Io — precum ti-am desfasuratu adeseori — vediendu aceste conditiuni, si din parte-mi netinendu de consunătoru cu ecuitatea, ba chiaru nici cu interesele nóstre natiunali supra atinsa de a pofiti dela magiari niste legi si institutiuni atari, cari aru periclita viitoriulu lor, am meditat multu despre acésta cestiune, si m'am convinsu de deplinu, că dac'a magiarii intru adevéru aru areta una vointia sincera de a implini aceste promisiuni, in acestu casu o inpaciure ecuitabile ar fi posibilé, pentrucă dupa parerea mea modesta se potu face atari legi, cari fără periclitarea magiariloru, fără că natiunea lor se fia espusa la perire ori inpedecata in prosperare si intarire, si fără dismembrarea integritatei tiei ne-ar da astfelu de garantii, cari — pe lãnga vitalitatea nóstre propria — ar assecura de deplinu viitoriulu si prosperare romaniloru. — Ba dac'a magiarii aru fi petrunci intru adevéru de necesitate, că pe romani se i faca amici, că pe una natiune cu care (findu atátu ei că si magiarii de aceleasi pericole amenintati), si dac'a magiarii numai prin temere de celelalte nationalitati nu ar cutezá a face legi pentru egala indreptatire deplinu multiamítóre, inca si atunci aru avea ei pe calea legislatiunei si mai vertosu pe calea administratiunei prin ministeriulu magiaru o suta de moduri de a promova buna starea si intarirea natiunei nóstre pe tôte terenele, si a dovedi prin asemenea fapte, că ei voiescu sinceru binele romaniloru, care dovedi faptice apoi acusi aru curma neincrederea natiunei nóstre, si ar obli calea la o perfecta si generale infratire multiamítóre si durabile.

Dar' iubite frate, de si sunt destulu de moderatu in pretensiuni, si de si din tóta ánim'a dorescu că se se póta odata infrati romanii cu magiarii, si e in firea omenésca că se credemu usioru ceea ce bucuros amu vedea realizatu, pe lãnga tôte aceste cu dorere mare marturisescu, că nadesdea mea cumca deputatoru nostri alegéndu va succede mijlocirea unei inpaciuri bune, este dieu cam slaba.

Legile se facu prin dieta, prin maioritatea voturilor; deci numai dac'a amu putea presupune

### Foisiór'a „Observatoriului“.

#### III. Casele boieresci.

(Urmare.)

Casele boieresci erau ziduri tari cá de cetate, in câte patru si siése caramidi, cu odai multe si mari, cu pivnitie adanci si boltite, cu beciuri si unu rându de odai de asupr'a, cu podu din strésina până in strésina; grindile erau cá ursii de podu de grose; la cherestéu<sup>1)</sup> unei case mergea unu parquetu de padure seculara întregu; pardosél'a saleloru si a tindiloru era de caramida pusa pe muchi, invelitórea de sindrila batuta pe siepte si pe noua, inalta aprópe de doue ori câtu cas'a, cá se nu tie zapada si cá se se póta scurge ap'a mai lesne.

In zadaru amu cautá se mai descoperimu pe suprafaci'a Bucuresciulu vre-una dintr'acele ziduri, de care amu vedutu atâtea in copilaria nóstre, case maretie, bine impartite, bine aerate; calduróse iérn'a si recóróse vér'a.

Corpulu principalu se compunea de o sala mare de colo până colo, cu odai in drépt'a si in stâng'a, cu tindi in cruci, prin care se comunicá cu cele alalte párti ale edificiulu, case cu scocuri in tôte pártile si cu sacnasiu, fiacare odaia cu ferestri spre trei párti ale lúmei, tavanurile<sup>2)</sup> erau de stejariu, strésin'a scósa de o jumetate de stánjinu, cá se'i tie vér'a umbra, s'ó apere tómn'a si primavér'a de ploí si iérn'a de viscolu si de zapada; curtea era incunjurata de zidu bolovanitu inaltu si grosu, pórt'a cu bolta, cu doue rânduri de usi de stejariu ferecate, cu foisioru de asupr'a, unde pazea diu'a si nóptea arnauti; sub gangu era o odaia pentru pazarghideanu in tempu de cioma. Din pridvoru

o galeria deschisa ducea la biserica, cá-ci fiacare casa mare avea biserica in curtea seu in corpulu casei, la unu coltiu. Celu din urma esemplariu, de acésta arhitectura a cadiutu acum vre-o patru ani sub casmau'a speculantulu, care a transformatu curtea si gradin'a intr'o suburbia cu mai multe strade si cu unu otelu colosalu in dreptulu bisericei dintr'o di.

In mijloculu orasiulu, intre curtea vechia si Coltia, era tégulu celu mare. Siandramale<sup>3)</sup> lungi aruncate in tôte directiunile, precum vedemu adi la bálciuri si in piata Ghic'a pe lãnga hala; fiacare siru isi avea numirea, dupa felulu mărfuloru ce contineau si alu meseriiloru ce adapostea; se numeau Sielari, Cavafi<sup>4)</sup>, Cojocari, Islicari<sup>5)</sup>, Covaci, Caldari, Brasioveni, Grabroveni, Marchitani, Scaunele, Pescariile; câte've a casutie de zidu cu câte doue trei odai cu usi si cu oblóne de feru in uliti'a care duce dela Sierbanu Voda spre sfântu-Gheorghe, portau numele de Lipsyani, pentru-cá acolo se tineau mărfulu straine, cele mai multe aduse dela Lipsi'a.

Dincolo de tégulu propriu disu, prin Lucaci, pe la Udricani, in Batisce si spre Vergu, in tôte pártile livedi, gradini si maidanuri<sup>6)</sup>, câte've a case cu câte doue trei odai, a caroru inaltime cu invelisii cu totu nu treceau de doi stánjini dela pamentu, cele mai multe de gardu, alipite seu in paiente, aruncate peste câmpu fără nici o órânduéla, fără nici o aliniere. Asta-di etajele au inceputu a se sui unele peste altele; ori-ce cladire nóua, ori-ce zidire se preface, cauta se intréca in inaltime pe cea vecina, pare că ne lipsesce aerulu si cautámu resuflarea si sanetatea in nori. Gradin'a Bresli, Pitaru-Mosiu, Livedea Gospodu, gradin'a Desi-

<sup>3)</sup> Siatrii. Red.

<sup>4)</sup> Cismari.

<sup>5)</sup> Caciula mare. Covaci = fauri.

<sup>6)</sup> Locu deschisu, locu golu si largu, totu cuventu turcescu, de care dnulu Ghic'a intrebuintéidia inadinsu o multime, cunoscute asta-di numai betraniloru trecuti de ani 50—80. Red.

liului, curtile, fenariile si gradinile monastiresci si boieresci s'au transformatu in suburbii poporate, receptacole de necuratie, de friguri, de versatu, de angina si de typhus in permanentia. Ap'a curata si dulce a Dêmbovitei s'a prefacutu intr'o decoctiune de spurcatiuni. Inchipuiti-ve câte-va metri cubi de apa, care intra curata pe la Belvedere si ese pe la Vitan, luându in disolutiune si in suspensiune tôte látúrule si tôte gunóiele cuhnieroru si grajduriloru, totu noroiulu stradeloru si canaluriloru, tôte mortatiunile, putreditiunile si decompositiunile, tôte infiltratiunile depuneriloru ale unei populatiuni de doue sute de mii de locuitori; cum amu dice unu paharu de apa, in care s'ar aruncá unu pumnu de otrava, si vei avea o idea aprosimativa de liquidulu cu care isi potolescu setea acei cari nu au unu calu si o sacá<sup>7)</sup>, cá se'si aduca apa dela Philaretu, dela fântán'a Brancóvénului seu dela Ferestreu. Ap'a din Bucuresci in locu de a fi unu vehiculu pentru digestiune, a devenitu unu purgatifu din cele mai drastice; de ace'a vedemu Bucurescénulu cá preferé asta-di basamacu si berea lui Opler. Dac'a acelu care bea apa din Dêmbovitia nu se mai duce, este că isi ia de tineru domiciliulu la gradin'a Belu<sup>8)</sup>.

Copacii s'au limpeditu, verdeati'a vesela a disparutu si s'a inlocuitu cu caldarimú<sup>9)</sup>, cu zidiri fara nici o aliniere si cu invelitori de tinichea si de table de tóte colorile, peste care domina Synagoga<sup>10)</sup> din strad'a Sfânt'a Vineri, Barati'a si turlele ascutite ale basericiloru luterane si catolice.

Basericile nóstre modeste, dar' de unu stilu puru, sub cuventu de restaurare s'au tencuitu din nou, s'au spoitu cu o vapsea mai multu seu mai pučinu cafenia, si-au imbracatu turlele cu tinichea de susu până josu

<sup>7)</sup> Sacá = butoiu cu care se duce apa pe o teléga cu unu calu. Red.

<sup>8)</sup> Adeca in cimiteriu, in mormentu.

<sup>9)</sup> Caldarimú = pavagiu, pardoséla, asternatura cu pétra.

<sup>1)</sup> Lemnari'a. Red.

<sup>2)</sup> Plafondu, podin'a de susu a casei. Red.



cà deputatii nostri se voru potea uni cu una atare partida dietale, care sincera si seriósa, se si voiésca in adeveru a sta de vorba cu noi si a se inpaca, si cà asta partida ar fi in maioritate, numai asia ar fi sperantia sigura, cà se voru face niste legi, respective legile susustatore se voru modifica dupa dorinti'a nóstra.

Dar judecandu din antecedentele nóstre, óre existe acuma, séu póte se sperá cà se va nasce curundu o atare partida?

In càtu pentru ministeriu, apoi acela fia din drépta séu fia din partid'a stanga, nu póte face tóte ce dóra ar tinea de consultu, pentrucà fieste care Ministeriu este efluinti'a maioritatiei parlamentarie, si trebue se se radieme pe asta, cà altcum nu se póte sustienea.

Nu potu presupune prea dorite amice, cà atatea capete versate in politica, câte sunt la ministeriu si càti sunt intre conducatorii de capetenia din dieta, ar fi toti asia de intunecati la vedere, cà se nu pricépa unu lucru asia de simplu, cumcà interessulu nostru comunu ar aduce cu sine, cà aceste doue natiuni se dea odata man'a fratiesca si ca acésta nu e realizabilu fara o ecuitate sincera. Nici acea nu potu presupune cà ei nu aru sci, cumcà cu romanii, ba si cu celelalte natiuni conlocuitoare e possibila o inpaciure, fàra periclitarea magiariloru si fàra dismembrarea integritatiei tieriei, daca ei — magiarii — conditiunile aceste ale loru proprie, le iau in sensu adeveratu. — Inse si de scie ministeriulu aceste, dar mai scie de alta parte, cà radimulu lui e maioritatea parlamentare, éra in acésta fórte puçini sunt cari aru da spriginu, daca ministeriulu ar proiectá niste legi adeveratu ecuitabile pentru nationalitati. — Sunt convinsu cà daca insusi Fr. Deák ar proiecta niste legi atari, cum dorescu natiunile nemagiare ale patriei, inca si elu ar remanea fórte probabilu parasitu de cea mai mare parte a partidei sale. Asia e, ideile aceste in puçini sunt inca inradecinate, si chiaru cari altumintrelea pricepu bine, cumcà magiariloru ecuitatea càtra nationalitati nu ar cauza nici-o dauna, ei din contra ar fi unu ce care ar intari viitoriulu magiariloru si ar inainta si ar pune pe unu temeiu mai solidu binele patriei, dar si unii cà acestia nu búcurosu se lapeda de supremati'a artificiosa, seu se temu de unu votu de neincredere dela alegatorii loru de acasa.

Ce paguba mare cà s'a intrelasatu din partea magiariloru respandirea luminei despre aceste cestiuni! Ce dauna cà a intrelasatu au pregati cu

si si-au pusu in virfu sub cruce câte trei patru besici de deosebite forme si marimi, unele peste altele cà la Slatari<sup>10)</sup> cà se semene cu Kremlinu, precum semena Sfântulu Spiridonu din strad'a Sierbanu-Vod'a cu Domulu dela Milanu; Anthimulu unu modelu de architectura byzantina, s'a resimtitu si elu crudu de imbunatatirile cele rele de care suntemu sätui. Ce nune s'ar potea dá forme ce a dobânditu acum de curéndu Sarindarulu, templulu celu mai maretu alu capitalei.

Totu ce a mai remasu neatinsu si neperfectionatu este sfântulu Haralambie din fostulu hanu Stavropoleos; gratia zidurilor care coplesiáru din tóte pãrtile acelu paraclisu si'lu ascundeau ochiloru profaniloru cà ghemulu de petricele, in care se ascunde pretiosulu diamantu, acésta basericuti'a a scapatu neatinsa pãna acum de casmá<sup>11)</sup> si de mistria; asta-di inse cà zidurile de prin pregiuru au cadutu si a pusu sub ochii speculantiloru si architectiloru, formele ei gratiose si proportiunile'i armoniose, téma'mi este se nu escite ambitiunea de imortalitate a vre-unui ministru seu setea de càstigu a vre-unui concesionaru, s'o exploateze dându-ne in schimbu ceva frumosu, cum s'a facutu cu cismeau'a<sup>12)</sup> dela Philaretu redicata bucata cu bucata, dusa nu se scie unde, nici pentruce, si de perderea càreia nu ne póte consolá monumental'a funtana ce s'a redicatu cà o parodie in fatia cu loculu unde Artistulu admirá unu monumentu simplu, modestu, dar' de bunu gustu, care ne vorbea de virtutile betràniloru nostri, de luptele si de suferintiele loru.

Philaretulu érá pentru Bucuresceanu unu locu de pelerinagi; acolo betràni conduceau copiii in plimbare si le povesteau luptele boieriloru si prelatiloru nostri in contr'a Domniloru phanarioti si in contr'a Greciloru cari cucerise tierile romane de dincóce de Carpati; le spunea sacrificiile cu care se sustineau drepturile ce mai remasese tierii, mórtea tragica alui Anthim Mitropolitulu inecat in Dunare de sbirii Domnesci, disparitiunea misteriosa alui Alecu Vacarescu, jafurile zavergiloru, crudimile lui Kehaia Beg; le spunea inselatiunea cu care capitanu Olympie a luat pe Vladimirescu dela Golesci si Pa tradatu in mánile asasiniloru; acolo Romanii jurau mánã in mánã se scape tiér'a de Greci si de protectie straina si se'i redea drepturile stramosiesci.

Se derima si' disparu monumentele cele vechi, pare cà amu voi se stergemu ori ce ar' potea se destepte consciinti'a nationala.

(Va urmá.)

<sup>10)</sup> Aurari, baseric'a aurariloru.

<sup>11)</sup> Ciocanu.

<sup>12)</sup> Fântana.

intieptiune pe natiunea loru la ideile salvatore despre necesitatea ecuitatei si dreptatei faptice fatia cu natiunile conlocuitoare si mai cu sama despre suprem'a necesitate de ai face pe romanii, de amici!! — Càtu de usióru ar fi successu acésta la conducatorii magiari in 1861 si in anii urmatori, candu frecarile intre poporele din patria au fostu dejá mai incetate, semnele de o intielegere fratiesca s'au aretatu in mai mare mesura, si candu inca magiarii au avutu in aducere aminte mai recente suferintiele trecutului, si candu ei nu au fostu uitatu inca promissiunile loru din periodulu absolutismului, candu se jurau, cà de le va mai ajutá noroculu a veni la potere, voru fi cu cea mai mare ecuitate fratiesca fatia cu celelalte natiuni!\*)

De si dupa cele supra atinse poti vedea iubite Papiriane, cà speranti'a-mi pentru realizarea unei inpaciuri nu e prea mare, dar nici nu sunt pessimistu chiaru de totu. — Recunoscú cà sunt niste semne, cà geniulu timpului incepe a respandi lumina in intunericu. Apoi si in diet'a din Pest'a nu de multu a vorbitu Deák, Mocsári si inca càtiva magiari conducatori, din care vorbiri se vede, cà ei inca incepu a marturisi pe fatia, cà cu vitregia s'au purtatu pãna acum càtra conlocuitoarii nemagiari. — De si amu presupune, cà tóte aceste vorbiri sunt rostite numai din interessu de partide, adeca pentru a'i assecurá spriginire din partea alegatoriloru nationali nemagiari, inca si atunci nu e reu semnu. — Cu unu „tactu bunu“, de si nu tóte, dar multe dorintie ale nóstre aru fi realizabile. — Ce nu amu potea dobendi acuma, amu dobendi la alegerile din ciclulu urmatoriu. Fiacare alegere noua de deputati dietali ne-ar intari si ne-ar inainta interesele nóstre nationale, daca vomu fi — isteti, si tóta natiunea va areta mai multa intaressare in privinti'a causelor publiche decátu pãna acuma.

Mai amintescu dar inca odata, cà daca ne vomu luá in sama poterile nóstre, si pe bas'a acestora ne convingemu cà 14 seu celu pucinu 12 deputati romani adeverati voru fi in stare a alege, atunci nu amu din parte-mi nimicu in contra de a fi activi la alegeri, fiindcà de vomu potea alege deputati de cualificatiunea susu memorata, atunci declaranduse acestia cà reprezentanti legali ai poporului — casualminte de passivi, asta declaratiune va fi o espressiune a passivitatei romaniloru ardeleni mai competente si eclatanta; éra daca va da Dumnedieu, cà se fia sperantia de o invoire, atunci acesti deputati cà adeverati reprezentanti ai nostri, voru potea cu mai multu efectu proba o inpaciure cu magiarii pe bas'a programului ce va esi din conferentia. — Daca inse amu vedea cà nu avemu prospectu cà vomu potea alege ómeni de aceia, in cari potemu avea tóta increderea, atunci sunt de opiniune, cà mai bine va fi se remanemu passivi, neamestecandune in alegeri de felu.

Asiu potea scrie frate si mai multu, dar epistol'a mea si asia a venitu in neusitata dimensiune. Apoi se'ti mai scriu inca o risma de charteia, totusi nu noi doi insi suntemu chiamati a statori tienut'a natiunei nóstre, ci e neaparatu de lipsa, cà se se tiena o conferentia.

In privinti'a conferentiei asiu dori, cà aceea se stea in càtu se póte numai, seu macaru in maioritate precumpanitóre din ómeni independenti, devotati patriei si natiunei, fàra privire cà declaratu-s'au pãna acuma pe lãnga passivitate sau lãnga activitate.

### Casatori'a

Inaltimei Sale c. et r. Archiducelui si principelui de coróna *Rudolfu* cu inaltimea sa principes'a reg. *Stefani'a*, fiic'a Maiest. Sale a regelui Belgiei *Leopoldu II.*

Pre càndu se scriu acestea linii prea modeste, in capital'a monarchiei s'a si inceputu maréti'a serbatóre a cununii frumosului fiu de imperatu cu incantatóri'a fiica de rege, serbatóre nu numai a familiei auguste, nu numai a capitalei imperiale, ci a monarchiei intregi, a toturoru popóraloru locuitoarie din secolu nenumarati in provinciile din cari este compusu imperiulu, ale carui destinuri sunt conduse de càtra augustii imperatori esiti din glorios'a casa Habsburg-Lotaringica.

Nu este nici-unu poporu in acésta monarchia, cu idei atátu de poetice despre fii si fiice de imperatu, precum este poporulu nostru romanescu. Imperialistu dupa totu trecutulu si traditiunile sale in sensulu anticu, imperialistu in fabulele (basmeele) si cantecele sale poporane, imaginatiunea sa vivace

ii reprezenta pe fiii de imperati cu tóte calitatile mai eminente, cu care voru fi intrecéndu pre toti fetiorii din lume, cu carii inse traiescu in buna armonia, cà-ci si parintii loru s'au inaltiatu dintre fii poporului numai prin intieptiune, dreptate si prin eroismu extraordinariu, prin care au invinsu pe smei, pe balauri si pe alti monstri vrasmasi ai omeniloru; éra càndu se pune romanulu se'ti „povestésca“ despre nunte imperatesci, atunci elu se simte inspiratu cà celu mai bunu poetu.

Ei, bine, citindu cineva tóte programele dupa cari decurgu ceremoniele cununii imperatesci, incepéndu din 6 pãna in 10 Maiu in Vien'a, dupa aceea in B.-Pest'a si Prag'a, are se'si ia in ajutoriu tota poterea imaginatiunei sale, pentrucà se'si faca óre-care idea despre aceea solemnitati. Simpatica precum este jun'a parechia imperatésca, Ea fu si pãna acum intimpinata si surprinsa chiaru cu cele mai frumoase, mai rare si mai pretioase donuri de nunta dela provincii, capitale si corporatiuni.

In altu Nru vomu reproduce si noi dupa potintia incai partile principale ale acestei serbatori grandióse de cununia imperatésca.

### Romania.

— Bucuresci. Serbatorile patimiloru si ale invierii Salvatorului omenimei s'au petrecutu in mare liniste, mai virtosu dupace si membrii camerelor legislative s'au departatu la casele si familiile loru. Afacerile prosaice comerciale si finantiale inca facura o buna pausa. Tocma de aceea inse va fi bine, cà pãna càndu se voru incepe érasu luptele politice pe lãnga conducerea noului ministeriu, se ne folosimu de acestu restimpu reflectandu la unele cestiuni si afaceri din sfer'a economiei nationale si politice, care in Romani'a incepe a fi cultivata in proportiuni totu mai mari, in mai multe ramuri ale ei. Asia de es. conversiunea càtoruva datorii de statu, adeca scaderea de buna voia a interesselor de capitaluri din partea creditoriloru, dà rezultate din cele mai frumoase, precum nu le-au asteptatu nici cei mai mari optimisti, pentrucà subscriptiunile publiculu trecu forte departe peste sumele necesarie spre a se platí detoriile vechi, la care se platea interesse mari. Scurtu, Romani'a ajunse la aceea stare finantiaria, càtu in locu de a platí cá odinióra 10 si 12 %, si in casulu celu mai bunu 8 %, astadi platesce numai 6 si 5 %. Cursulu toturoru chartiloru de statu se urca mereu, éra ale nóuei bance nationale surprindu pe toti. Cifrele produse mai la vale dupa Curieriulu financiaru ne spunu totu ce amu dori se mai scimu in acésta privintia. In acelasi diariu mai aflãmu despre o mare intreprindere montanistica, adeca despre deschidnrea vechiloru mine de arama din Banatulu Craiovei, despre care nu vomu lipsi a informá pre publiculu nostru in Nro urmatoriu.

„Chãrtiile cari au facutu la noi unu pasu gigantic, suntu actiunile Bancei Nationale. Aceste actiuni emise cu 500 franci un'a, antiermente versati, faceau acum 20 de dile 570, optu dile mai in urma cotau cu 625, la 12 Aprile in fine ele luptau a atinge 665; Joi cotéza 700, Vineri 710 si sférsira prin a recadea Sambata la 690.

Conversiunea Dominialeloru si a Bonuriloru de tesauru dà pãna acumu urmatoriu rezultatu: Pãna Vineri sér'a Banc'a Romaniiei presentase pentru ea singura, la Ministeriulu de finantie, Bonuri de tesauru pentru sum'a de 14,000,000 franci aprópe.\*)

Totu pãna Vineri sér'a Banc'a Nationala a Romaniiei depusesse la schimbu 4,300,000 franci Bonuri de tesauru ale ei proprii si 2,058,494 pentru comptulu strainu. Aceeasi Banca a mai depusu si dominiale in suma de 243,000 franci totu pentru comptulu altoru persóne.

Cass'a de Depuneri a presentatu si ea la schimbu 10 milióné Dominiale si Bonuri de tesauru.

La Ministeriulu de finantie s'au depusu pãna eri sér'a 22,151,000 franci Bonuri de tesauru, in care intra si cele presentate de Banc'a Romaniiei si 7,300,000 Domeniale.

Esaminãndu acum situatiunea fonduriloru nóstre publice si private, gasimu cà cea mai mare parte din aceste fonduri au conservatu cursurile din septemàn'a trecuta. Este de remarcatu aci, cà asup'r'a noului 5% amortisabilu speculatiunea a

\*) Se intielege: spre a se converti cu obligatiuni nóue de conversiune, cu interesse mai scãdute, dupace statulu 'ia disu: nu amu tãcutu de banii tei, cà suntu prea scumpi; am de atãrat publicu, multu mai eftini.



fostu ceva mai animata, cotându acésta valóre cu 84<sup>1</sup>/<sub>2</sub> pentru finele lui Maiu.

Rent'a româna a inchisu cu 85: — 6% Ruralu s'a mantinutu la ceea ce erá acum 8 dile, 99<sup>3</sup>/<sub>4</sub>—6% de drumu de feru a facutu unu pasu inainte, urcându-se dela 98.90 la 99.90. Aceste valori dupa depes'ia Agentiei Havas ar fi inchisu eri la Parisu cu 102<sup>1</sup>/<sub>2</sub>. — Domeniale se desfacu necontentitu de Rentieri cu 107. — Creditulu Fonciaru Ruralu face 106—105<sup>1</sup>/<sub>2</sub>. — Creditulu Fonciaru Urbanu e cautatu cu preferintia de rentieri detentorii de dominiale si urcatu pâna la 102<sup>1</sup>/<sub>2</sub>. — Obligatiunile Municipale se oferu cu 106— Pensiunile se cautu cu 230.\*)

### Protocolu

luatu in 15 Aprile 1881 in opidulu Teac'a in conferint'a romaniloru alegatori din colegiulu electoralu alu Tecei.

#### Obiectulu.

Desbaterea programei prin alegatorii Romani din colegiulu electoralu alu Tecei conchiamati pre diu'a de adi conformu programei aici sub A. in origine acluse, subscrisa si acceptata, — conceptulu invitarei se aclude sub B, — insinuarea cátra oficiulu politicu de praesentato 31 Martie 1881 Nr. 582 inpreuna cu indorsatulu officiosu se aclude sub C, — conspectulu tuturoru alegatoriloru romani din colegiulu electoralu alu Tecei se aclude sub D.

La ór'a ficsata presentanduse unu numeru respectabilu de alegatori, s'a tramisu o deputatiune constatatoare din proprietarii Stupineanu et Ripeanu dupa Dlu magistru opidanu Michaelu Riemer, care si'a fostu datu declaratiunea, cá la invitare se va presentá, si care intru adeveru la timpulu ficsatu s'a si infatiosiatu.

Astfelu fiindu cu totii adunati, la propunerea Dlui Dr. Joane Uilacanu prin aclamatiune s'au alesu de presiedinte ad hoc D. Gregoriu Vitézu, proprietariu in Teac'a si de notariu ad hoc Simeone Auguru, preotu gr. cat. in Ocnitia.

Trecnêdu la verificarea celoru presenti, s'au afluatu 25 de deputati prevediuti cu credentionale din partea aloru 148 de romani inzestrati cu dreptu de alegere si 16 singurateci, cu totii la olalta 164, precum afirma protocolulu de verificare aclusu sub E, cu acea adnotare, cá D. Dr. Joane Uilacanu, Andreiu Voda si Nicolau Mateiu fiacare au fostu prevediuti cu credentionale cáte dela 2 comune.

Dupa efectuat'a verificare s'a pasitu la constituirea respective alegerea unui comitetu permanentu sub numirea: Clubulu alegatoriloru romani din colegiulu electoralu alu Tecei constatatoriu din unu presiedinte, unu notariu si in fieste-care comuna din acestu colegiu electoralu unde suntu romani alegatori, cáte unu corespondente, cari cu totii la olalta voru formá susu numitulu Clubu pentru urmatorii 3 ani. Luandu-se la pertractare acestu punctu din programu, in conferint'a generala a suferitu modificare, cá-ci adunarea generala a decisu in principiu a-se alege pe langa presiedinte si unu vice-presiedinte, doi notari si siepte assesori, apoi 28 corespondenti in diferite comune ale acestui colegiu electoralu, asia cátu tote avisurile in afaceri electorali in timpulu celu mai scurtu prin aceste organe se se póta aduce la cunoscenti'a tuturoru Romaniloru alegatori.

Astfelu s'au alesu Domnii:

1. Gregoriu Vitézu, proprietariu in Teac'a, de presiedinte.
2. Andreiu Voda, preotu gr. cat. in Ormenisiu, de vice-presiedinte.
3. Simionu Auguru, preotu gr. cat. in Ocnit'a, de primulu notariu.
4. Dr. Joane Uilacanu, medicu in S. Petru, de alu doilea notariu.
5. Ludovicu Simonu, proprietariu in S. Georgiu, I assesoru.
6. Petru Rusu, vice-protopopu si preotu in Chiciudu, II assesoru.
7. Teodoru Dumbrava, proprietariu in Budatelecu, III assesoru.
8. Nicolau Mateiu, preotu greco-cath. in Baitia, IV assesoru.
9. Teodoru Moldvai, preotu in Posmosiu, V assesoru.
10. Justinianu Todoru, proprietariu in S. Petru, VI assesoru.
11. Stefanu Rusu, preotu gr. orient. in N. Ida, VII assesoru.

Si toti acestia forméza clubulu alegatoriloru romani din colegiulu electoralu alu Tecei cu durata pentru trei ani.

Era cá corespondenti s'au alesu:

1. Pentru comunele Arciudiu si Stupini Titu Moldovanu, preotu gr.-cath. in Arciudiu.
2. Pentru comun'a S. Mihaiu Haboru Vasilica propr. de acolo.
3. Pentru comunele Fiscutu si Lumperdu Emanuelu Calianu, preotu gr.-cath. in Lumperdu.
4. Pentru comun'a Milasiulu mare Artimonu Botianu, docente de acolo.

\*) Asia dara mai tote chártille romanesci, ale statului si ale canceloru publice etc. stau asta-di preste al pari, in cátu doritorii de a le avé numai cu greutate potu se cumpere. Red. Obs.

Losurile Municipale facu 28. — actiunile vechi de drumu de feru 67.20. — Schuldverschreibungen 101.90.

5. Pentru comunele Orosfaja si Comlodu Isidoru Secasiu, preotu gr.-cath. in Orosfaja.

6. Pentru comunele Kibulkutu si Chiciudu Petru Rusu, vice-protopopu si preotu gr.-cath. in Chiciudu.

7. Pentru comunele Dimbu si Tusinu Georgiu Crisianu, preotu gr.-cath. in Dimbu.

8. Pentru comun'a S. Georgiu Michaelu Simonu, proprietariu acolo.

9. Pentru comun'a S. Petru Dr. Joane Uilacanu, medicu cercuale in St. Petru.

10. Pentru Visuia Joane Mariasiu, proprietariu acolo.

11. Pentru comun'a Uilacu Danila Stupineanu, economu acolo.

12. Pentru comun'a Sioptieru Danila Turcu, preotu gr.-cath. acolo.

13. Pentru comun'a Budatelecu Basiliu Danila, preotu gr.-cath. acolo.

14. Pentru comunele Tiagulu mare si Tiegsioru Joane Chicudeanu, preotu greco-catholicu in Tiagulu mare.

15. Pentru comunele Ormenisiu si Silvasiu Andreiu Voda, preotu gr.-cath. in Ormenisiu.

16. Pentru comun'a Craifalau Teodoru Mateiu preotu gr.-cath. acolo.

17. Pentru comun'a Faragau Teodoru Popu, preotu gr.-cath. acolo.

18. Pentru comun'a Socolu Jacobu Popu, preotu gr.-cath. acolo.

19. Pentru comun'a Cosma Gabrielu Chetianu, vice-protopopu acolo.

20. Pentru comunele Baitia, Hrastasiu si Sântu Nicolau Matheiu, preotu gr.-cath. in Baitia.

21. Pentru comunele Uifalau si Siplacu Joane Moldovanu, preotu gr.-cath. in Uifalau.

22. Pentru comun'a Ocnitia Simionu Auguru preotu gr.-cath. acolo.

23. Pentru comun'a Logigu Toma Furdu, preotu gr.-cath. acolo.

24. Pentru comun'a Penticulu sasescu Ripeanu Demianu, proprietariu acolo.

25. Pentru comun'a Posmosiu Moldvai Todoru preotu gr.-cath. acolo.

26. Pentru comunele Budurlau si Bratfalau Petru Rusu, preotu gr.-cath. in Budurlau.

27. Pentru comun'a Juda mare Stefanu Rusu parochu gr.-or. acolo.

28. Pentru opidulu Teac'a Augustinu Grauru preotu gr.-cath. acolo.

Dupa alegerea aceluor corespondenti si constituirea intregulu clubu, presiedintele, vicepresiedintele, notarii si assesorii ocupa locurile destinate si conformu programei, presiedintele pune la desbatere:

Opinionarea adunarei in privint'a procederei Romaniloru la alegerile dietali din acestu anu.

La propunerea mai multora siedinti'a s'a suspinsu pentru o jumetate de óra, candu dupa trecerea aceleiasi cu totii s'au exprimat in unanimitate a fi solidari cu decisiunile conferintei generale din Sibiu tîndu in 12 Maiu 1881.

Era ce se tîne de opiniunea romaniloru alegatori din acestu colegiu electoralu, 163 s'au exprimat pentru resistentia passiva absoluta, éra singuru unulu pentru activitate.

Cunoscênduse opiniunea si votulu tuturoru Romaniloru din acestu cercu electoralu, s'a pasitu la alegerea aloru 2 deputati si a unui suplentu pentru conferint'a generala pe 12 Maiu 1881 in Sibiu cu auctorizare de a participá in modu activu si la conferint'a comuna ungaro-transilvana.

La pretensiunea mai multora alegerea s'a facutu prin votu secretu.

In comissiunea pentru culegerea voturiloru s'au alesu d-nii:

a) Andreiu Voda vicepresiedinte, b) Simeonu Auguru I notariu, c) Dr. Joane Uilacanu II notariu.

Resultatulu au fostu:

1. Grigoriu Vitézu a capetatu 164 voturi, adeca unanimitatea,

2. Dr. Joane Uilacanu 84 voturi,

3. Ludovicu Simonu 80 voturi, prin urmare dlu Gregoriu Vitézu proprietariu in Teaca si dlu Dr. Joane Uilacanu medicu cercuale in S. Petru sunt enuntiatu delegati ai romaniloru alegatori din colegiulu electoralu alu Tecei, éra dlu Ludovicu Simeonu proprietariu in S. Georgiu, in casu candu unulu sau altulu dintre deputati ar fi inpedecati a merge la conferint'a susu amintita, e alesu cu acelasiu dreptu de delegatu pentru conferint'a generala tîndu in Sibiu pe 12 Maiu 1881 prin urmare din partea clubulu sunt a li se da respectivele credentionale.

Pentru verificarea protocolulu acestei conferintei s'au alesu comissiune constatatore din dnii Nicolau Mateiu preotu gr.-cath. alu Baitiei, Stefanu Rusu preotu gr.-or. in N. Ida, Joane Moldovanu preotu gr.-cath. in Ujfalau si Titu Moldovanu preotu gr.-cath. in Arciudu.

Ne mai fiendu alte obiecte a se desbate, presiedintele declara siedinti'a de inchisa la 4 óre dupa amédu si protocolulu s'a incheiatu si subscrisu.

Gregoriu Vitézu m. p., pres. clubulu. Simione Auguru m. p., primulu notariu alu clubulu.

Prin subscris'a comissiune acestu protocolu s'au cititu si verificatu.

Nicolau Mateiu m. p., preotu gr.-cath. in Baitia si assesoru clubulu. Stefanu Rusu m. p., preotu gr.-or. in Ida mare si assesoru clubulu. Titu Moldovanu m. p., preotu gr.-cath. in Arciudu si assesoru clubulu. Joane Moldovanu m. p., preotu gr.-cath. in Ujfalau si assesoru clubulu.

### Telegramu.

Sigetulu Marmatiei, 5 Maiu 1881.

Maramurasienii au decisu a participa la adunarea generala dela Sibiu cu sieşe delegati.

Titu Budu.

### Sciri diverse.

— (Necrologu.) Aloisi'a Rednicu, veduv'a lui Joane Papp, fostulu vicariu episcopescu foraneu de Marmati'a, in numele seu si alu prunciloru: Aloisi'a cu soçulu ei Stefanu Rednicu, vice-notariu comitatensu alu comitatulu Maramuresiu; Corneli'a, juna fetióra si Coriolanu, studentu in class'a a VII gimnasiala; — precum si Gavriilu Rednicu, archidiaconu onorariu si protopopu Oradanu, cu fiic'a s'a: An'a si soçulu ei Daniilu Napoianu, parochu si protopopu in Turtiu (cottulu Ugoesa); si cu fiii: Juliu, parochu in Ér-Endréd cu soçi'a Elen'a Papp; Josifu, doctoru in medicina si medicu cercuale in P.-Szöllös; si Gavriilu, juristu absolutu; — mai departe Antoniu Papp, parochu in Széplak si soçi'a s'a Malvin'a Papp cu fiulu si ficele loru; — si An'a Sierbanu — in numele loru si a tuturoru consangeniloru anuntia cu ánima intristata, cá multu iubitulu fiuu, respective frate, nepotu si consangenu

Juliu Traianu Papp,

ascultatoriulu cursulu IV alu facultatii juridice la universitatea scientifica din Budapesta si teologu alu diecesei de Gherla, a incetatu a vietui in 1 Maiu st. n. a anulu curinte la 4 óre d. a., dupa unu morbu indelungatu de plamani si dupa ce s'a prevediutu cu SS. Sacramente ale moribundiloru, in etate de 21 ani.

Remasitiile lui s'au inmormentatu in a 3 l. c. la 4 óre d. a. in cimiteriulu gr.-cath. localu numitu „gradin'a verde“.

Oradea-Mare, 2 Maiu 1881.

Tierin'a i-fia usióra si memori'a binecuventata!

### Bibliografia.

(Carti germane, a caroru aparitiune inaltia onórea numelui romanescu).

*Rumänische Dichtungen deutsch von Carmen Sylva.*

(Fine.)

Pre tempulu resboiului orientale din urma aparuse tocma a proposito:

Rumänische Skizzen Eingeleitet und übersetzt von Mite Kremnitz. Bukarest von Sotschek et Comp. 1877. 8<sup>o</sup> micu, pag. 232 tipariu meruntu.

Sumariu: Introductiune istorica despre cultur'a poporului romanescu. — Despre directiunea culturei noue la romani, dupa Titu Maiorescu. — La crucea din satu de I. Slavici. — Popa Gavrilu de Jacobu Negruzzi. — Cocon'a Nastaisic'a de J. Negruzzi. — Popa Tanda, istoria satésca de J. Slaviciu. — Michnea celu reu (1508—1510) de Alexandru Odobescu. — Gemenii cu stéu'a de aur, fabula poporana. — Sianta, Novela de N. Gane.

Dómn'a Mite Kremnitz-Bardeleben, démn'a consórta a dlui doctoru medic: Kremnitz, frate alu dómnei T. Maiorescu, si daca suntemu bine informati, amica din fragedele tineretie a mai. sale reginei, de origine din aceeaşi regiune frumósa a Renului, pe unde se mai afla nenumerate urme de ale dominatiunei romane; dupace'si alese inpreuna cu consortele seu Romani'a de patria nóua, intru atáta se indulci de frumosulu graiu romanescu, in cátu dupace ne invetiá limb'a asia, precum nu o posedu multi romani, se apucá de traducerea mai multoru producte literarie romanesci in limb'a germana; éra apoi publicandu mai antáiu piesele anumite mai in susu si dupace acelea ajunsera in mánile literatiloru din Germani'a intimpiná din diverse párti nu numai critice peste asteptare de favorabili, ci in acelasi timp fu rogata cá se continue a cultivá campulu acesta aprópe necunoscutu publiculu germanu, adeca se traduca barbatesce din productele literarie romanesci. Asia dómn'a Mite Kremnitz mai publicá: Curcanulu Andreiu Florea, de Nicolae Gane, tradusu din msriptu de Mite Kremnitz-Bardeleben.\*)

\*) A se vedé Tom. 11 fasc. 33 din „Nord und Süd“. Eine deutsche Monatschrift December 1879.



Dara si cu acésta publicatiune dómnia Mite Kremnitz nu facú decátu se irite mai multu setea literatorilor si publicistilor germani, de a face cunoscintia de aprópe cu literatur'a romanésca, daca nu in originale, celu pucinu in traductiuni, si nici cã o lasara in pace, pãna nu mai aparù si a dóua parte:

Neue rumaenische Skizzen übersetzt von Mite Kremnitz. Leipzig, Wilhelm Friedrich. Verlag des Magazin für die Literatur des Auslandes 1880.

Acésta colectiune este dedicata Altetiei sale regale dómniei Elisabeta din Romani'a cu o poesia de 9 strofe, care ne vine se o numimu elegiaca, mai alesu din cauza, cã autórea vede pe lãnga coron'a dupla de aur, si pe lãnga acea poetica, inca si o coróna de spini!

In scurt'a precuventare scrisa in Juliu 1880 se spune, cã primele produse literarie romanesci traduse de dómnia Mite Kremnitz, publicate in limb'a germana, au fostu primite cu mare placere in Germani'a. Din informatiuni private aflãmu, cã redactorii si editorii germani nu incetara nici dupa acésta de a cere dela dómnia traducatória alte si alte piese romanesci cu atãtu mai virtosu, cã primele publicatiuni intempnara critice fórte binevoitórie, ceea ce a indoitu bucuri'a dsale, si precum se esprime in prefatiune, se simte fericitã, cã prin aceste publicatiuni póte manifestã gratitudinea sa càtra tíer'a ospitale in care petrece.

Este invederatu, cã totu acestea sentimente nobili de recunoscintia si totu acele simpatii calduróse càtra nóua patria au indemuatu pe dómnia Mite Kremnitz cã se intercaledie si in „Rumänische Dichtungen“ ale reginei mai multe poesii romanesci traduse si de dnea-ei.

Interesse de prim'a ordine ale natiunei romane ceru, cá ea nu numai se inaintedié in cultur'a cea adevérata, dara cá se se faca si cunoscute de aprópe la popórale civilisate ale Europei, cu armele spiritului si ale sciintiei, intocma cum i se restabili vechiulu renume de bravura barbatésca cu armele fise. De aceea eu unulu mi-am tínutu totudeauna de o placuta datorita a multiamã la tóte acelea persóne, fia romane, fia de alta nationalitate, care nu'si pregetara a face cunoscute prin traductiuni modestele produse literarie ale romanilor la alte popóra, de ale caroru opiniuni trebue se ne pese. Totu asia multiamimu si dómniei Mite Kremnitz, de si pe necunoscute, pentru acestu servitiu demnu de imitatu, pe care nu'si pregeta a'l'u face natiunei sale si patriei adoptive, in a carei iubire ii place a rivalisã cu sororile sale indigene. B.

### Literariu.

#### Unu monumentu pusu lui Augustu Tr. Laurianu.

(Urmare.)

Monumentulu de care vorbirãmu, pusu in fruntea dictionariului, este acesta:

1. Presentandu natiunei una carte de insemnetatea acesteia, una carte care cuprinde tesaurulu celu mai pretiosu alu toturoru Romanilor, se semte imperiosa necessitate de a spune in câteva vorbe, ce cuprinsu s'a aflatu cã s'aru cadé se aiba cartea preste totu, cu ce planu si economia se se lucrede fiacre articlu in parte, in ce forma ortografica se se investimete fiacre cuventu, ce face obiectulu unui articlu.

1. Cuprinsulu dictionariului si alu glossariului.

2. Glossariu, Vocabulariu, Dictionariu, suntu numirile romanice cele mai usitate, cari s'au aplecatu si se apléca la colectiuni cuprindietore de materi'a unei limbe. Glossariile in sé nu cuprindú de câtu vorbe mai multu seu mai pucinu esite din usulu limbei. Vocabulariele nu dau de câtu cuvintele cele mai usitate cu insemnarile cele mai comuni. Numai dictionariile cauta a imbraciosiã tota materi'a unei limbe. Cei vechi nu ne au lasatu de câtu glossarie, si acestea mai multu seu mai pucinu necomplete; nu avemu nici o proba, cã ide'a macaru de unu vocabulariu, si cu atãtu mai pucinu de unu dictionariu, se fia germinatu in mintea celoru anticli: dictionariile limbeloru classicie esira mai tardiu din laboriosele lucrari ale invetiatorilor din temporele mai nóue. Dara si in capulu acestora ide'a despre cuprinsulu unui dictionariu fu la inceputu, si chiaru pãna mai deunadi, fórte marginita: preocupati numai de dorintia de a facilitã intielegerea minunatororu capete de opera ale literaturilor antice, imbraciosiara, in dictionariile limbeloru greca si latina, numai limb'a autoriloru asia numiti classici. Dupa acésta norma apoi se lucrara si dictionariile limbeloru nóue, ale caroru literature ajunsese la una desvoltare mai insemnata. Abia de curéndu, multiamita lumineloru ce in anii din urma adusera insemnatele progrése in filologia, invetiati si convinsera, cã limb'a unui poporu fiindu productulu acelu poporu, luat in totulu desvoltarei sale in tempu, a margini dictionariulu la una singura epoca a limbei, si ce e mai reu, la una singura forma ce a luat limb'a sub pen'a unui micu numeru

de scriptori, ar' fi, pe de una parte, a condemná limb'a la amortire si deperire, éra pe de alt'a a face din limba una enigma anevoia de intielesu. Aceste principie condusera neaperatu la ide'a, cã dictionariulu, cá tesauru alu limbei, cauta, sub pedépsa de a fi de pucinu folosu, se cuprinde limb'a in totulu seu, se imbraciosiedie nu numai form'a asia numita classica, ci tote cuvintele si constructiunile de cuvinte, nu numai câte se afla scrise in ver-ce epoca a limbei, ci si câte se potu culege din viulu graiu alu poporulu, destulu numai cã acele cuvinte si combinatiuni de cuvinte se fia corecte si conforme cu geniulu limbei. Numai asia se da adevérat'a fisonomia a limbei; numai asia lucrarea lesicografulu este ce se cade se fia, adeca unu opu artisticu plinu de viétia. Din contra, precum mórtã si fãra intielesu este imaginea unui omu, in care pictorulu nu a sciutu dá caracterulu acelei persóne; totu asia de pucinu intielesu va avé limb'a într'unu dictionariu, in care nu se voru produce tote caracterile essentiali ale limbei.

3. Pre aceste large basi s'au lucratu dictionariile cele mai noue ale limbeloru antice, cum si ale unor'a din limbele moderne culte. In urm'a acestoru escelenti modele, dictionariulu limbei romane cauta se se esegute pre acea'si scara, cu atãtu mai multu cã limb'a romana la nici una epoca a sa, in nici una parte locuita de Romani, nu a atinsu inca acea efflorescentia numita classica, la alu carui cuprinsu si forma se ne potemu margini. Asia dara unu dictionariu romanu, demnu de acestu nume, cauta se cuprinde tote cuvintele, tote formele si constructiunile de cuvinte curatu romanice, câte vre una data s'au scrisu si câte mai alesu se audu in gur'a poporulu romanu din tote partile, pe unde sortea a aruncatu pe Romani: ver-ce vorba, ver-ce forma curatu romanica, aflese ea in ver-ce anghiu, in gur'a unui câtu de marginitu numeru de Romani, are dreptulu necontestatu de a trece in gur'a toturoru Romanilor, si prin urmare dreptulu de asemenea necontestatu de a capeté unu locu in dictionariulu limbei romane. Singurulu criteriulu, care cauta se conduca pe lessicografulu romanu, este si nu pote fi de câtu romanitatea cuvintelor in forma cá si in materia; abaterea dela acestu criteriulu duce de neaperatu la neintielegere, si prin acést'a la periclu, la scissione intre fratii de acelasi sange, pãna asta-di asia de strinsu uniti prin legamentele limbei. (Va urmã.)

#### Post'a redactiunei.

Dupa absentia de optu septemani, aflandu mai multe corespondentie adressate ad personam, nu la redactiune, pe lãnga ce 'mi ceru scusele mele pentru intardiarea respunsulu, credu a'mi impliní cea mai placuta datorita multiamimdu din tóta ãnim'a la toti amici si binevoitorii mei din Sibiu, Aradu, B.-Pest'a, Lugosiu, Dev'a, Blasiu, Gherl'a, Odorheiu, Simleu, Brasiov, Hunedórá etc. pentru aducerea aminte de dio'a din 5 Maiu (23 Aprile) a. c. Redactorulu.

## „ALBIN'A“ instituto de creditu si de economii Publicatiune.

In sensulu articolului de lege XXXVI din anul 1876 §. 29

1. Sum'a scrisurilor fonciari puse in circulatiune si inca netrase la sorti, face cu diu'a de 30 Aprile 1881 **fl. 257,300.**—

2. Pretensiunile institutului de inprumuturi hipotecari, cari servescu de coperirea acestoru scrisuri fonciari sunt de **fl. 259,665.59 cr.**

3. Valórea hipotecelor luate de base la susnumitele inprumuturi hipotecari e de val. aust. **fl. 1.269,790.44 cr.**

4. In sensulu §. 97 din statute fondulu specialu pentru asigurarea scrisurilor fonciari e de **fl. 213,963.18 cr. v. a.**, acesta e indusu in contu separatu si este plasatu in escomptu de schimburi si in efecte publice.

Sibiu, in 1 Maiu 1881.

(20)

Directiunea.

## Carti bisericesci si teologice.

La cerere se voru spedã carti singuratece si sub legatura (Kreuzband), dar atunci pentru francare se urca pretiulu cu 10%. Sum'a acésta ni se va tramite prin asignatia postala de odata cu comand'a.

Ardeleanu Josifu, Cuventari bisericesci si funebrali . . . . .	bros. fl. 1.—
Branescu D., Istoria bisericesca . . . . .	„ „ —.35
— Moral'a pentru gimnasie si seminare . . . . .	„ „ —.63
Branescu D. parintele, Palaria sau lupta pentru reorganizarea bisericii romane . . . . .	„ „ 1.—
Budu T., Catechese pentru prunci scolari . . . . .	„ „ 1.50
Butureanu H., Manualu de archeologie biblica. Cu portretulu auctorulu . . . . .	„ „ 2.—
Catechismulu calvinescu, inpusu clerulu si poporulu romanescu sub domnia principiloru Georgiu Rákoczy I si II, transcrisu cu litere litere latine dupa editiunea II tiparita in anul 1656, insocitu de una escursiune istorica si de unu glosariu de G. Baritiu . . . . .	„ „ —.60
Cipariu T., Acte si fragmente pentru istoria bisericeii romane . . . . .	„ „ 1.38
— Sciinti'a s. scripture . . . . .	„ „ 1.18
Golubinski C., Privire scurta asupra istoriei bisericeii romane-orthodoxe. Tradusa de J. Caracivoveanu . . . . .	„ „ 1.—
Gramu Alesandru Dr., Principiele morali s'au etice ale religiunei crestine pentru gimnasiele superioare greco-catholice si pentru alte institutiune mai inalte . . . . .	„ „ —.70
— Introductiunea santei scripture cá cunoscintia brevia la studiulu S. religiuni in gimnasiile superioare greco-catholice . . . . .	„ „ —.20
— Elemente de istoria bisericeii universale si particulara a Romanilor . . . . .	„ „ —.70
Lauranu Augustinu Dr., Crestinulu greco-catholicu deprinsu in legea sa. Manualu catecheticu si istoricu pentru luminatorii poporulu cu privire speciale la istoria desbinariu grecesci, prelucrate dupa autori aprobati . . . . .	„ „ 1.20
Micu S., Teologi'a fundamentala s'au generala dupa J. Schwetz . . . . .	„ „ 3.—
— Teologi'a dogmatica speciale prelucrate pentru alumnii din seminarele gr.-cath. romane . . . . .	„ „ 3.—
Moldovanu J. M., Acte sinodali ale bisericeii romane de Alb'a-Julia si Fagarasiu part. I . . . . .	„ „ 1.—
Negruti F. Nicolau, Predicatoriulu Sateanului romanu. Anii 1875, 1876 si 1877, fiacre deosebi . . . . .	„ „ 2.—
— Amoru si dincolo de mortu, novela . . . . .	„ „ —.30
Papiu J. P., Cuventari funebrali s'au la casuri de morte . . . . .	„ „ 1.20
Pasca Georgiu, Bibliografi'a S. Joaniu Chrysostomu . . . . .	„ „ —.35
Popea Nicolau, Vechi'a Metropolia ortodoxa romana . . . . .	„ „ 1.50
Popu G., Istori'a revelatiunei divine a ambelor asiendamente. Tom. I. testam. vech. . . . .	„ „ 2.50
Tom. II. testam. nou . . . . .	„ „ 2.—
Pumnu A., Privire rapede preste 313 din proprietatile asia numite Mosiile monastinesci din Bucovina . . . . .	„ „ 1.30
Ratiu Bas., Istori'a bisericeii . . . . .	„ „ 1.—
Ratiu Dr. J., Principiale gener. ale religiunei crest. — Principiale speciale seu dogmatice . . . . .	„ „ —.80
— Etic'a crestina penãru seminarele clericali . . . . .	„ „ 1.—
— Institutiunile drept. biserice. (eclésiast.) . . . . .	„ „ 3.—
— Prelectiuni teologice despre matrimoniu . . . . .	„ „ 4.—
— Prelectiuni teologice despre matrimoniu . . . . .	„ „ 3.—
Santitoriulu (Agiasmatoriulu) coprinde totu de cele mai necesarii lucrari preotesci . . . . . leg.	„ „ 2.59
c Siagun'a Andreiu Br. de, Promemorie despre dreptulu istoricu . . . . . bro.	„ „ —.20
— Enchiridionu, adeca Carte manuale de canóne . . . . .	„ „ 4.—
c — Istori'a bisericeii ortodoxe resaritene universale . . . . .	„ „ 3.—
— Compendiu de dreptulu canonicu . . . . .	„ „ 3.—
Stefanelli Joaniu, Catechetica bisericeii dreptreditióse resaritene . . . . .	„ „ 5.—
— Catechese, Tom. I tractandú istoria biblica a testamentulu vechu . . . . .	„ „ 5.—
Tom. II tractandú istoria biblica a testamentulu nou si faptele santiloru Apostoli; pretiu cu carta Palestina fl. 6.— fara acesta . . . . .	„ „ 5.—
c Tincu-Velea Nicolae, Istori'a bisericeii politiconationale . . . . .	„ „ 1.—

Se afla de vendiare la

**W. Krafft in Sibiu.**

Cesaro-regesi unice privilegiatele

## Scule (serviciu) de mesa patentate.

Aceste scule de mesa patentate sunt cele mai noue, mai elegãnte si mai bune pentru folosirea de tóte dilele. Ele sunt celu mai frumosu ornamentu pentru fiacre menagiu. In fiacre bucata notata mai la vale, precum cutitu, furcutia, lingura etc. se afla incinsa o petra scumpa escelentu imitatu precum amethyst, opalu, saphiru, rubinu, smaragdu etc. Tóte obiectele notate mai jos sunt facute pe dintregulu dintr'unu metalu albu cá argintulu, care chiaru dupa o intrebuintare de mai multi ani isi pastredia colórea sa veritabila de argintu. Pentru acésta se ofere o garantia de 10 ani. Urmatórele 24 bucati de serviciu patentatu de mesa costa la olalta numai fl. 3.75 si adeca:

- 6 bucati cutite de mesa patentate,
- 6 „ furcutie de mesa patentate,
- 6 „ linguri de mesa patentate,
- 6 „ linguri de cafea patentate.

La olalta 24 bucati cu fabulosu de efinulu pretiu de numai **fl. 3.75** pre lãnga garantia in scrisu pentru conservarea colórei loru de argintu si a bunei loru calitati. La o cumparare dintr'odata de 48 bucati din aceste scule de mesa, le oferimu aceste in cartóne practice facute anume spre acestu scopu cu pretiulu numai de fl. 7 tóte 48 de bucati. Pre lãnga acesteia mai recomandãmu: **Linguri mari patentate pentru scosu supra cu 50 cr., linguri patentate pentru scosu lapte cu 35 cr., linguri pentru legume, massive, patentate, 45 cr., o tassa mare de presentatu 90 cr., ulcioru pentru lapte de marime mijlocie, fl. 2.50, unu ulcioru pentru thee, de marime mijlocie, fl. 3., o cuthia pentru zaharu, façonata, cu coperisiu, fl. 1.80, cuthia pentru zaharu, cu gravuri fine, fl. 2.40, sfesnice pentru mesa, elegãnte, inalte, façon goticu, 1 parchie fl. 2.25, aceleasi cu gravuri fine fl. 3.25, salaritie si pipernitie 60 cr., purtatóre pentru oleu si otietu, in doue parti, cu sticle de cristalu fl. 3.50, in patru parti fl. 4.75, piramida pentru chibrituri (lemnuse) de mesa fl. 1.20, dose pentru tutunu, gravate, cu capacu saritoru 1.25, dopuri pentru sticle cu figuri comice, 3 bucati 60 cr., si inca o mie de alte obiecte. 10 ani garantia pentru conservarea colórei de argintu a toturoru obiectelor de mai susu si pentru cea mai buna calitate a loru.**

Comandele se efectuedã prompt si conscientiosu, pre lãnga rambursa (Postnachnahme) séu prealabila tramitere a pretiulu. Scrisorile sunt a se adressa la

**Blau & Kann, depositories generali,  
Vien'a, I, Heinrichshof.**

NB. Sute de scrisori de multiamita si recunoscintia stau in buroulu nostru spre informare publica. Imitarea si falsificarea se voru pedepsi pe calea legeri.

(9) 8—10